

Tjänsteskrivelse

2022-09-05

Diarienummer: 22AFN77

Handläggare:

Per Åsbrink
026-17 80 00
per.asbrink@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Remissvar avseende Delbetänkandet "Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott - Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott" (SOU 2022:37)

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Bakgrund och sammanfattning

Gävle kommun har, som en av flera remissinstanser, möjlighet att lämna synpunkt på remiss från Socialdepartementet gällande Delbetänkandet "Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott - Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott" (SOU 2022:37). Gävle kommun har överlämnat remissen till Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden för direktbesvarande till Socialdepartementet.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

En översyn har gjorts gällande möjligheterna att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Översynen har resulterat i en kartläggning och förslag. För att få en heltäckande bild har även kommuner och arbetslöshetskassor inkluderats i kartläggningen och förslagen. Syftet med översynen är att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv hantering för att minska antalet felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Fokuset i delbetänkandet har framför

allt varit att titta på den senare delen av processen, det vill säga hur misstänkta bidragsbrott kan hanteras mer effektivt.

I delbetänkandet som nu överlämnats föreslås reformer som ska ge bättre förutsättningar för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott, detta kan bland annat bidra till att bekämpa systematisk och organiserad brottslighet som riktas mot välfärdssystemen.

Delbetänkandet föreslår bland annat att:

- Ett administrativt sanktionssystem införs för mindre kvalificerade misstänkta bidragsbrott och för felaktiga utbetalningar som orsakas av den enskilde. Avgiften för kommuners del kommer att omfatta ekonomiskt bistånd, bostadsanpassning och personlig assistans. Sanktionsavgiften kommer att omfatta 25 % av utbetalt belopp rörande felaktiga uppgifter av enskild. Sanktionsavgiften blir aktuellt vid återkrav som inte anmäls som misstänkt bidragsbrott. Undantag för avgift kan ges för exempelvis personer i ekonomiskt eller socialt utsatt position. IVO ansvarar för uppföljning av kommuners hantering av sanktionsavgiften.
- Vid misstanke om grovt bidragsbrott och bidragsbrott som överstiger ett halvt prisbasbelopp görs anmälan om bidragsbrott till åklagare och vid lägre belopp får anmälan endast göras om det finns särskilda skäl.
- Ekobrottsmyndigheten får ansvaret för handläggningen av mål om brott mot bidragsbrottslagen i stället för Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.
- Styrning och samverkan för att motverka bidragsbrott stärks för samtliga berörda myndigheter och aktörer.
- Delbetänkandet föreslår att förslagen kan träda i kraft 1 juli 2024.

Välfärd Gävle anser att delbetänkandets förslag att bekämpa bidragsbrott är lovvärt och är viktiga steg i att motverka felaktiga utbetalningar och i ett bredare perspektiv skydda vårt gemensamma välfärdssystem. Brott mot de svenska välfärdssystemen drabbar alla instanser i samhället men volymerna finns hos de statliga myndigheterna och det är där insatser mot detta kommer att ha störst verkan. Men kommunerna har även ett ansvar att förhindra felaktiga utbetalningar så detta får anses ligga i kommunernas egna intressen.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till delbetänkandets förslag men har synpunkter på några av förslagen och då främst gällande sanktionssystemets kostnadseffektivitet.

Yttrande

Remissvaret från Valfärd Gävle omfattar kommunala kostnader för ekonomiskt bistånd och personlig assistans. Bostadsanpassningsbidrag är undantagen remissvaret, eftersom det är sällan det sker bidragsbrott inom bostadsanpassning. Säkerhetssystem i form av hembesök, intyg från arbetsterapeut och läkare gör det mycket svårt att fuska sig till bostadsanpassningsbidrag.

Valfärd Gävle är positiv till förslaget att Polismyndigheten avlastas från enklare bidragsbrott och att ansvaret tillförs Ekobrottsmyndigheten.

Valfärd Gävle ställer sig dock tveksam till ett sanktionssystem ur ett kommunalt perspektiv. Ett sanktionssystem kommer sannolikt vara ett effektivt verktyg hos de statliga myndigheterna, där de största beloppen också finns att hämta. I betänkandet framgår att det saknas uppgifter för hur stora kostnader ett administrativt sanktions-system förväntas medföra för kommunerna. Det är inte osannolikt att lagförslaget underskattar kommunernas kostnader för ökad administration. Det finns en uppenbar risk att ett sanktionssystem kommer att generera högre kostnader för en kommun än de inbetalda sanktionsavgifterna. Inom ekonomiskt bistånd bedömer Valfärd Gävle att kostnaderna för administration riskerar att överstiga inkomna sanktionsavgifter pga. att avgift ofta inte kommer att kunna tas ut med hänsyn till personers ekonomiska och sociala utsatthet. Rörande personlig assistans bedömer Valfärd Gävle att det idag råder oklarheter hur sanktionsavgiften ska fördelas mellan Försäkringskassan och kommunen med tanke på det delade huvudmannaskapet och finansiering som råder inom personlig assistans.

En konsekvens av ett sanktionssystem kommer troligtvis bli att kommunernas politiska nämnder kommer att behöva ta ställning till fler avskrivningar av skulder då detta kommer att handla om personer som redan är i en social eller ekonomiskt utsatt situation utan betalningsförmåga.

Gällande ändring (utökning) i förordning om kommunernas hantering av personuppgifter enligt socialtjänstlagen anser Valfärd Gävle att detta kommer att hanteras av respektive kommuns ordinarie hantering av personuppgifter enligt GDPR.

Magnus Höijer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har ålagts svara på remiss gällande Delbetänkandet "Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott - Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott" (SOU 2022:37).

Remissen hanteras av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden vid sammanträdet den 28 september 2022. Per Åsbrink har varit ansvarig handläggare i ärendet.

I den slutliga handläggningen har även ekonomichef Anders Paulsen, bygglovschef Anna Tengqvist, verksamhetschef Arbetsmarknad och Stöd Malin Olsson samt utredare Hans Andersson deltagit.